



## **R O Z S U D O K**

### **V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y**

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Emila Franciscyho a sudkýň JUDr. Daniely Sučanskej a JUDr. Eleny Siebenstichovej, v právnej veci navrhovateľa **J.**, bývajúceho vo **V.**, proti odporkyni **S.**, ústrediu **B.**, so sídlom v **B.**, **o zaplatenie náhrady mzdy za nevyčerpanú dovolenku**, vedenej na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 18 C 32/2001, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 10. mája 2007 sp. zn. 16 Co 303/2006, takto

#### **r o z h o d o l :**

Dovolanie **z a m i e t a .**

Odporkyni nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

#### **O d ô v o d n e n i e**

Okresný súd Lučenec rozsudkom z 2. októbra 2006 č.k. 18 C 32/2001-132 uložil odporkyni povinnosť zaplatiť navrhovateľovi do 15 dní náhradu mzdy za nevyčerpanú dovolenku za rok 1997 v sume 1 510 Sk, za rok 1998 v sume 16 099 Sk, za rok 1999 v sume 16 099 Sk, za rok 2000 v sume 12 235 Sk spolu s príslušenstvom špecifikovaným vo výroku rozsudku. V časti týkajúcej sa úrokov z omeškania prevyšujúcich 15,5 % ročne zo sumy 12 235 Sk návrh zamietol. Žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania. Vo veci rozhodol s poukazom na ustanovenie § 110b ods. 1, 2 Zákonníka práce č. 65/1965 Zb. v znení zmien a doplnkov. Súd prvého stupňa považoval návrh za opodstatnený, lebo navrhovateľ nemohol vyčerpať dovolenku ani do konca príslušného budúceho kalendárneho roka pre

prekážky v práci na strane odporkyne. Za prekážky v práci považoval neplatné skončenie pracovného pomeru, ktoré navrhovateľ nezavinil. Pri určení výšky priznaného nároku vychádzal z listinných dôkazov predložených odporkyňou. Celkom priznal navrhovateľovi náhradu mzdy za nevyčerpanú dovolenku za 2 dni v roku 1997 vo výške 1 510 Sk, za 25 dní v rokoch 1998 a 1999 vo výške po 16 099 Sk a za 19 dní v roku 2000 vo výške 12 235 Sk, všetko s príslušnými úrokmi z omeškania podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie oboch účastníkov rozsudkom z 10. mája 2007 sp. zn. 16 Co 303/2006 rozsudok okresného súdu zmenil tak, že návrh v celom rozsahu zamietol. Odporcovi náhradu trov prvostupňového a druhostupňového konania nepriznal. Vychádzal z toho, že v konaní o neplatnosť rozviazania pracovného pomeru vedenom na Okresnom súde v Lučenci pod sp. zn. 12 C 66/1997 bol navrhovateľ úspešný; rozsudkom z 3. marca 2000, ktorý nadobudol právoplatnosť 25. septembra 2000 bola určená za neplatnú výpoveď odporkyne zo 17. septembra 1997 podľa § 46 ods. 1 písm. e/ Zákonníka práce. Navrhovateľ potom od 11. októbra 2000 do 31. januára 2001 znovu u odporkyne pracoval. Keďže odporkyňa mu v období od 1. decembra 1997 do 31. decembra 2000 neurčila nástup dovolenky, žiadal priznať náhradu mzdy za nevyčerpanú dovolenku za obdobie od 1. decembra 1997 do 25. septembra 2000. Odvolací súd nepovažoval návrh za opodstatnený. Pre zistenie splnenia nároku na dovolenku za kalendárny rok je rozhodujúce, kedy pracovný pomer vznikol, či trval po celý kalendárny rok a či zamestnanec v tomto roku odpracoval aspoň 60 dní. Do času požadovaného výkonu práce 60 dní sa započítavajú skutočne odpracované dni, pokiaľ v tom ktorom dni odpracoval prevažnú časť pracovného dňa a čas, ktorý síce zamestnanec neodpracoval, ale podľa zákona sa na účely vzniku nároku na dovolenku považuje za výkon práce. Podmienka odpracovania 60 dní v kalendárnom roku musí byť splnená v každom kalendárnom roku, a to bez zreteľa na to, či pracovný pomer trval aj v predchádzajúcich kalendárnych rokoch. Táto podmienka musela byť splnená najneskôr do konca kalendárneho roka, t.j. do 31. decembra príslušného roka vrátane. V danej veci je nepochybné, že navrhovateľ v roku 1998, 1999 a 2000 nesplnil zákonnú podmienku skutočného odpracovania aspoň 60 pracovných dní (§ 101 Zákonníka práce), v roku 1997 túto splnil a náhrada za pomernú časť dovolenku mu bola vyplatená, to platí aj o pomernej časti dovolenky za rok 2000. Krajský súd mu však na rozdiel od súdu prvého stupňa do času

požadovaného výkonu práce nezapočítal obdobie, počas ktorého navrhovateľ nepracoval u odporkyne vôbec z dôvodu prebiehajúceho pracovného sporu o určenie neplatnosti výpovede. Toto obdobie nie je možné považovať za čas neprítomnosti v práci pre prekážky na strane zamestnávateľa. Nároky pracovníka, s ktorým organizácia neplatne zrušila pracovný pomer, sú upravené v § 61 Zákonníka práce, nárok na náhradu mzdy za nevyčerpanú dovolenku medzi nimi nie je. Keďže navrhovateľovi v uvedenom období nevznikol nárok na dovolenku v zmysle § 101 Zákonníka práce, nevznikol mu ani nárok na náhradu mzdy za nevyčerpanú dovolenku (§ 110b ods. 2 Zákonníka práce). V odvolacom konaní odporca náhradu trov neuplatnil, preto krajský súd rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Proti tomuto rozsudku podal dovolanie navrhovateľ z dôvodu, že rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Poukázal na to, že na základe pokynu odporkyne počas celej doby trvania právneho sporu o neplatnosť výpovede sa zdržiaval doma. Dovolenku za obdobie od 1. decembra 1997 do 25. septembra 2000 nemohol čerpať, lebo zamestnávateľ mu neumožnil nástup na pracovisko a musel byť fakticky v stave pracovnej pohotovosti vo svojej domácnosti. Výlučne zavinením odporkyne nemohol riadne čerpať dovolenku na zotavenie, pretože mu odporkyňa neurčila nástup na dovolenku. Podľa jeho názoru závery krajského súdu, na ktorých založil rozsudok, sú v rozpore s doslovným znením Zákonníka práce. Pokiaľ v rokoch 1997-2001 trval jeho pracovný pomer u odporkyne, vzniklo mu aj právo na čerpanie dovolenky. Aj pri náhrade ušlej mzdy z titulu neplatného rozviazania pracovného pomeru sa vychádzalo z predpokladu, že by pracoval, ak by neboli prekážky na strane zamestnávateľa. Pokiaľ sa má za to, že pracoval, lebo pracovný pomer trval a odporkyňa mu len neumožnila vstup na pracovisko, vznikajú mu všetky nároky vyplývajúce z trvania pracovného pomeru. Toto právo vyplýva priamo z § 110b ods. 2 písm. a/ Zákonníka práce a nebolo potrebné upravovať ho na iných miestach Zákonníka práce, napr. pri úprave nárokov z neplatného rozviazania pracovného pomeru. Bolo by aj v rozpore s dobrými mravmi, keby mal byť materiálne poškodený nezákonným konaním zamestnávateľa, ktorý mu svojvoľne a z nezákonných dôvodov neumožnil výkon pracovných povinností. Žiadal preto napadnutý rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Odporkyňa vo vyjadrení navrhla dovolanie zamietnuť, pretože rozsudok krajského súdu je správny. Poukázala na to, že po právoplatnom určení neplatnosti predmetnej výpovede vyplatila navrhovateľovi z titulu neplatného rozviazania pracovného pomeru za obdobie od 1. decembra 1997 do 25. septembra 2000 náhradu mzdy vo výške 469 362 Sk s príslušenstvom. Zdôraznila, že pre vznik nároku na dovolenku sa okrem nepretržitého trvania pracovného pomeru vyžaduje v zmysle § 101 ods. 1 Zákonníka práce aj ďalšia podmienka, a to skutočný výkon práce. Navrhovateľ ale od decembra 1997, v rokoch 1998, 1999 a od januára 2000 až 25. septembra 2000 nepracoval. V dôsledku toho podmienku skutočného výkonu práce aspoň 60 dní v kalendárnom roku nespĺnil za roky 1998, 1999 a rok 2000; nevznikol mu preto ani nárok na dovolenku a na náhradu mzdy za nevyčerpanú dovolenku. Nariadenie vlády č. 223/1988 Zb., ktorým sa vykonáva Zákonník práce v ustanovení § 55 ods. 2 taxatívne uvádza náhradné doby, ktoré sa považujú za výkon práce pre účely dovolenky. Prekážky v práci zamestnanca z dôvodu neplatného rozviazania pracovného pomeru sa ale nepovažujú za výkon práce pre účely dovolenky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je riadne zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody dovolací súd neposudzuje iba podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť dovolacieho súdu (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní

postihnutom niektorou z procesných vád uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). Dovolateľ procesné vady konania v zmysle § 237 O.s.p. a rovnako tzv. iné vady konania majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci netvrdil a žiadna z týchto vád nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Dovolateľ svoj opravný prostriedok odôvodnil tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Právne posúdenie veci je nesprávne, ak odvolací súd posúdil vec podľa normy, ktorá na daný skutkový stav nedopadá, alebo právnu normu síce určil správne, avšak nesprávne interpretoval alebo ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Úlohou dovolacieho súdu v prípade dovolania, odôvodneného nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), je posúdiť, či odvolací súd na zistený skutkový stav použil správny predpis a či ho aj správne interpretoval.

Prejednávanú vec bolo aj v súčasnosti potrebné posudzovať podľa právnych predpisov účinných v dobe, za ktorú navrhovateľ požaduje náhradu mzdy za nevyčerpanú dovolenku, teda podľa zákona č. 65/1965 Zb. Zákonníka práce v znení účinnom do 31. marca 2002.

Odporkyňa rozviazala pracovný pomer s navrhovateľom výpoveďou zo 17. septembra 1997 (§ 46 ods. 1 písm. e/ Zákonníka práce). Okresný súd Lučenec rozsudkom z 3. marca 2000 sp. zn. 12 C 66/1997 určil, že táto výpoveď je neplatná a Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 22. augusta 2000 sp. zn. 13 Co 1530/2000 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

Na základe rozsudku Okresného súdu Lučenec z 27. augusta 2003 č.k. 6 C 188/2002-92 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 3. marca 2004 sp. zn. 17 Co 364/2003 bola navrhovateľovi vyplatená náhrady mzdy v zmysle § 61 ods. 1 a 2 Zákonníka práce za obdobie od 1. decembra 1997 do 25. septembra 2000.

Po opätovnom nástupe navrhovateľa do práce mu odporkyňa doručila ďalšiu výpoveď (§ 46 ods. 1 písm. c/ Zákonníka práce), v zmysle ktorej mal pracovný pomer skončiť 31. januára 2001.

Odporkyňa za rok 1997 nevyplatila navrhovateľovi náhradu mzdy za 2 dni nevyčerpanej dovolenky, za roky 1998 a 1999 mu nevyplatila žiadnu náhradu mzdy za dovolenku a za rok 2000 mu nevyplatila náhradu mzdy za 6 dní nevyčerpanej dovolenky.

Ustanovenia § 61 až § 64 Zákonníka práce (zaradené v štvrtom oddieli pod názvom „Nároky z neplatného rozviazania pracovného pomeru“) upravujú práva a povinnosti účastníkov pracovného pomeru v období pretrvávajúcej spornosti ich vzťahov v dôsledku rozviazania pracovného pomeru, ktoré urobil jeden z účastníkov pracovného pomeru a ktorého platnosť druhý účastník neuznáva. V tomto období panuje neistota, či pracovný pomer účastníkov skutočne skončil, alebo či bude pokračovať. Určením neplatnosti rozviazania pracovného pomeru súdnym rozhodnutím (ak trvá pracovný pomer účastníkov naďalej) sa tento stav neistoty odstraňuje a vzťahy účastníkov sa znovu riadia len pracovnou zmluvou a príslušnými pracovnoprávnymi predpismi.

Uvedené ustanovenia (§ 61 až § 64 Zákonníka práce) majú povahu lex specialis, v dôsledku čoho sa na práva a povinnosti účastníkov pracovného pomeru v období, v ktorom sú ich vzťahy sporné v dôsledku rozviazania pracovného pomeru, neaplikujú všeobecné ustanovenia Zákonníka práce a iných pracovnoprávných predpisov o prekážkach v práci. Podľa § 61 ods. 1 Zákonníka práce zamestnancovi patrí pri neplatnom rozviazaní pracovného pomeru náhrada mzdy vo výške priemerného zárobku odo dňa, keď oznámil zamestnávateľovi, že trvá na ďalšom zamestnávaní, až do doby, kedy mu zamestnávateľ umožní pokračovať v práci, alebo kedy dôjde k platnému skončeniu pracovného pomeru najneskôr do právoplatnosti súdneho rozhodnutia, ktorým bola určená neplatnosť rozviazania pracovného pomeru. Táto špeciálna právna úprava vylučuje, aby pri neplatnom rozviazaní

pracovného pomeru mohla byť za dobu, počas ktorej boli vzťahy medzi účastníkmi v dôsledku rozviazania pracovného pomeru sporné a počas ktorej zamestnávateľ neumožnil zamestnancovi konať prácu, priznaná náhrada mzdy z iného dôvodu. V uvedenom období zamestnancovi nepatrí nielen náhrada mzdy podľa § 130 Zákonníka práce, ale ani náhrada mzdy za nevyčerpanú dovolenku podľa § 110b ods. 2 a 4 Zákonníka práce, prípadne z iného dôvodu.

So zreteľom na uvedené sa dovolací súd stotožňuje so záverom odvolacieho súdu, že navrhovateľovi nepatrí náhrada mzdy na nevyčerpanú dovolenku za obdobie od decembra 1997 až do 25. septembra 2000.

Náhrada mzdy za dovolenku nemôže zamestnancovi patriť aj preto, že neodpracoval potrebný počet dní a neprideľovanie práce počas trvania sporu o určenie neplatnosti rozviazania pracovného pomeru nepredstavuje prekážku v práci, ktorá by sa inak pre účely dovolenky (porovnaj § 55 nariadenia vlády č. 223/1988 Zb.) posudzovala ako výkon práce. Dovolací súd dodáva, že nepriznaním náhrady mzdy za dovolenku, na ktorú ani nemohol vzniknúť nárok v zmysle § 101 Zákonníka práce nemôže byť poškodený zamestnanec, s ktorým bol neplatne rozviazaný pracovný pomer; ak mu v zmysle § 61 ods. 1 Zákonníka práce patrí náhrada mzdy vo výške priemerného zárobku za celú dobu, počnúc dňom, v ktorom oznámil zamestnávateľovi, že trvá na ďalšom zamestnávaní, potom nie je žiadny dôvod na to, aby za rovnaké obdobie (jeho časť) obdržal ďalšiu náhradu mzdy, napr. z dôvodu nevyčerpanej dovolenky.

Z uvedeného vyplýva, že dovolanie navrhovateľa bezdôvodne vytýka odvolaciemu súdu, že jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Keďže v konaní nedošlo k vadám v zmysle § 237 O.s.p., ani iným vadám, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, dovolací súd dovolanie zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

V dovolacom konaní úspešnej odporkyni vzniklo právo na náhradu trov konania proti navrhovateľovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Úspešná účastníčka ale v dovolacom konaní nepodala návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy tohto konania.

**P o u ě n i e :** Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

**V Bratislave 26. februára 2009**

**JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.**  
**predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková